

Záškoláctvo u žiakov základných a stredných škôl v školskom roku 2008/2009

RNDr. Mária Slovíková, CSc., Mgr. Ján Herich - ÚIPS

Anotácia: Článok popisuje výskyt záškoláctva u žiakov základných a špeciálnych základných škôl a u žiakov stredných škôl. Obsahuje porovnanie údajov podľa stupňa školy, druhu, ročníka, okresu/kraja a uvádza vývojové trendy.

Kľúčové slová: vymeškané neospravedlnené hodiny, žiak, ročník, okres/kraj, druh školy.

Základné školy

V nasledujúcej analýze sa opierame o ukazovateľ „počtu neospravedlnených hodín na jedného žiaka“, ktorý sa vypočítava vydelením objemu neospravedlnených vyučovacích hodín počtom žiakov **základných škôl**. Tento ukazovateľ meria intenzitu javu v skupine žiakov, v tomto prípade všetkých žiakov ZŠ v SR a vyjadruje jeho kvantitatívnu mieru.

Tak ako v predchádzajúcich rokoch aj v školskom roku 2008/2009 (ďalej len rok 2009) v celoslovenskom meradle pokračuje trend nárastu počtu neospravedlnených vyučovacích hodín na žiaka základnej školy a výrazných regionálnych rozdielov vo výške tohto ukazovateľa. Pokiaľ v roku 2007 bol priemer vymeškaných neospravedlnených hodín na žiaka základnej školy 5,01, v roku 2008 stúpol na 5,57 a v školskom roku 2008/2009 nárast pokračoval na hodnotu 6,05. V období dvoch rokov došlo k zvýšeniu hodnoty počtu neospravedlnených hodín o 1,04 hodiny, teda o 17,19%. Situácia v jednotlivých regiónoch je veľmi odlišná a pohybuje sa od 19,76 neospravedlnených hodín na žiaka v Košickom kraji, do 0,88 hodín v Trenčianskom.

V roku 2009 pripadá na jedného žiaka základnej školy **6,05** neospravedlnených hodín. V medziročnom porovnaní rokov 2008 a 2009 sa priemerná hodnota ukazovateľa **zvýšila o 0,48 bodu**. V porovnaní s rokom 1998 možno hovoriť o výraznejšom náraste, ktorý predstavuje až 188,1% (o 3,95 bodu). V roku 2009 nielen že došlo k zvýšeniu indexu oproti roku 2008 (1,09), ale nárast potvrdil aj index v rokoch 1998 až 2009, ktorý je 2,88.

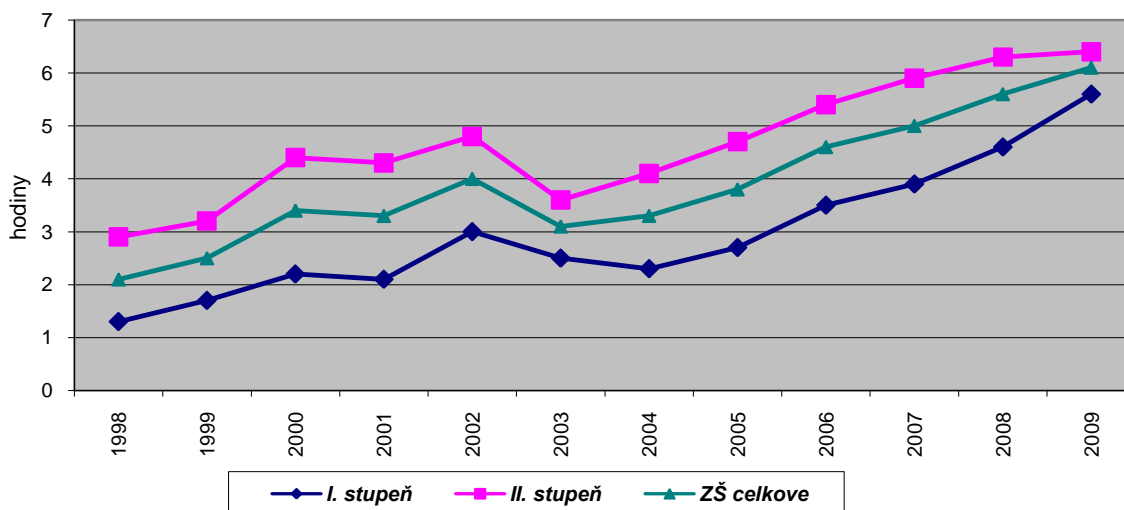
Porovnaním hodnoty ukazovateľa počtu neospravedlnených hodín na žiaka I. a II. stupňa za roky 1998 až 2009 možno konštatovať, že priemerný počet neospravedlnených hodín na žiaka bol vždy vyšší na II. stupni ZŠ, pričom na **prvom stupni sa zaznamenala vyššia dynamika rastu**, kedy v porovnaní s rokom 1998 sa hodnota ukazovateľa zvýšila viac ako štvornásobne, na druhom stupni dvojnásobne a tento trend bol zachovaný aj v roku 2009. Rozdiel medzi I. a II. stupňom v sledovanom období bol v priemere 0,8 bodu (v roku 2008 bol 1,8 bodu), najvyšší v rokoch 2000 a 2001 (2,2 bodu). **Možno konštatovať, že aj keď priemerná hodnota ukazovateľa je na II. stupni stále vyššia, rozdiely medzi oboma stupňami ZŠ sa postupne a výrazne znižujú.**

Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka v sledovanom období celkovo rástol. Prebiehal v dvoch odlišných etapách:

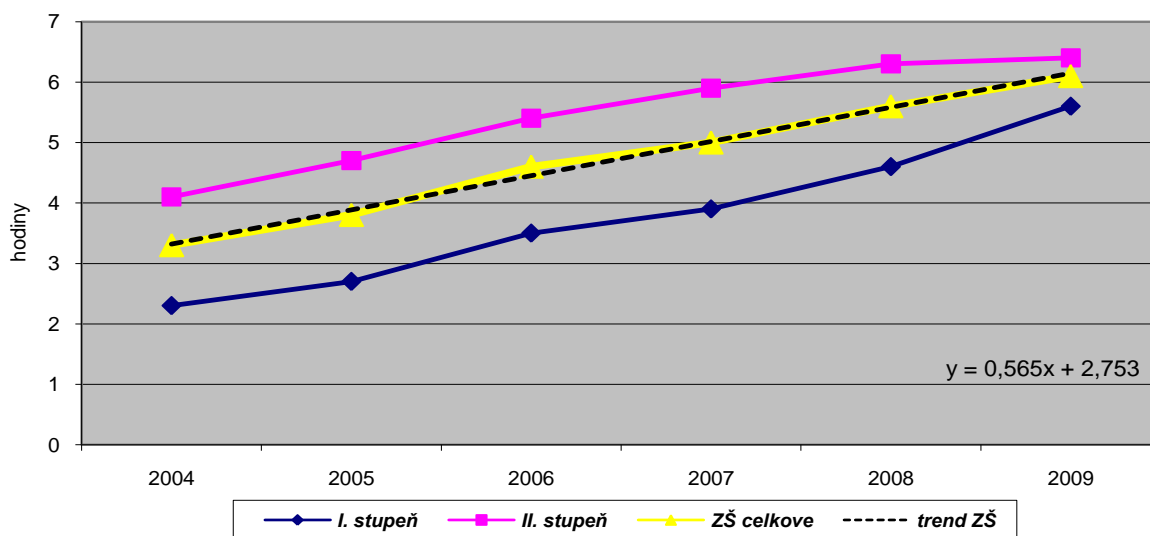
- **v prvej etape sa ukazovateľ v priebehu štyroch rokov zdvojnásobil**, vzrástol z 2,1 hodín na 4 hodiny (v ZŠ celkove). Prvú fázu ukončil skokovitý zlom ukazovateľa v roku 2003. Celkovú situáciu vývoja od roku 1998 zachytáva *graf 1*,
- **druhá etapa má silne lineárny trend** ($R^2=0,966$) s ročným tempom nárastu o 0,56 neospravedlnenej hodiny. Pokiaľ bude táto dynamika pretrvávajúca, v roku 2010 by počet neospravedlnených hodín na žiaka ZŠ dosiahol hodnotu 6,7.

Na jednotlivých stupňoch ZŠ došlo v roku 2009 k miernemu zakriveniu linearitu. V prípade I. stupňa smerom nahor (zhoršenie situácie) a II. stupňa smerom nadol (zlepšenie situácie). Situáciu vývoja v 2. etape zachytáva *graf 2*.

Graf 1 - Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka základnej školy podľa stupňa

Graf 2 - Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka základnej školy v 2. etape

Najvyšší rozdiel medzi počtom neospravedlnených hodín na žiaka I. a II. stupňa v roku 2009 sa prejavil v Banskobystrickom kraji (4,85), v ostatných krajoch sa pohyboval od 2,79 (v Bratislavskom), do 1,14 v Žilinskom a 1,15 v Trenčianskom kraji. Opačný trend bol zistený v Košickom kraji, kde dokonca došlo k zvýšeniu počtu neospravedlnených hodín na žiaka I. stupňa základnej školy (22,14) a hodnota na II. stupni predstavovala 17,58.

Tak ako v minulých rokoch **najnepriaznivejšia situácia** sa zaznamenala **v Košickom kraji, kde bola hodnota 19,76** (došlo k zvýšeniu o 6,94 vymeškaných hodín). Väčšina okresov v tomto kraji prekračuje celoslovenskú priemernú hodnotu a okrem toho **päť okresov z tohto kraja dosahuje extrémne hodnoty**. Okrem toho **okres Michalovce opätovne zaznamenal najvyššiu hodnotu v celej SR (47,46)**, čo je oproti roku 2008 zvýšenie, bol evidovaný **najväčší nárast o 18,44 neospravedlnených hodín na žiaka (o 38,85%)**.

Vysoké hodnoty v tomto kraji boli zistené aj v okrese Košice – okolie (26,24), resp. v okrese Rožňava (20,34), Trebišov (19,32) a Košice II. (18,76). Aj v ostatných okresoch tohto kraja došlo k nárastu počtu neospravedlnených hodín na žiaka základnej školy: v okrese Sobrance (nárast z 3,67 na 5,24 v roku 2009), okrese Gelnica (zo 6,49 na 8,57 v roku 2009) a Spišská Nová Ves (z 11,68 na 12,21 v roku 2009).

Druhú najvyššiu hodnotu ukazovateľa po Košickom kraji mal **Banskobystrický (7,63)** a znamená to nárast o 1,77 hodiny. V tomto kraji sa zaznamenala najvyššia hodnota ukazovateľa v okrese Revúca (28,51), zvýšenie o 3,81 neospravedlnenej hodiny, Rimavská Sobota (15,29), zvýšenie o 1,19 hodiny a Lučenec (13,17) zvýšenie o 1,77. Najnižšia hodnota bola evidovaná v okrese **Detva (0,71)**, ide o pokles oproti predošlému obdobiu o 0,28 hodiny. V tomto kraji oproti roku 2008 došlo u 5 okresov k poklesu počtu neospravedlnených hodín na žiaka ZŠ: Detva, Banská Štiavnica, Krupina, Poltár, Zvolen a v okrese Veľký Krtíš bola hodnota vyrovnaná.

Vyššie hodnoty počtu neospravedlnených hodín boli evidované aj **v kraji Prešovskom** v okrese Medzilaborce (13,74), čo je zvýšenie oproti roku 2008 o 4,16 neospravedlnenej hodiny, v okrese Sabinov (12,10), kde došlo k poklesu o 4,33 neospravedlnenej hodiny a Vranov nad Topľou (zvýšení z 18,87 v roku 2008, na 19,32 v roku 2009). Deväť okresoch tohto kraja nedosiahlo hodnotu celoslovenského priemeru (6,05) a v prípade 8 dokonca došlo k poklesu ukazovateľa: Bardejov, Humenné, Poprad, Prešov, Sabinov, Stará Ľubovňa, Stropkov a Vranov nad Topľou.

Medzi jednotlivými kraji najnižšiu hodnotu stabilne vykazuje Trenčiansky kraj (0,88). Zároveň polovica okresov v tomto kraji neprekračovala ani jednu neospravedlnenú hodinu a **tretí najnižší** počet neospravedlnených hodín na žiaka v rámci celej SR bol evidovaný v okrese **Považská Bystrica (0,45)**. Vzhľadom na dlhodobé vykazovanie práve tento okres si držal prím v najnižšej hodnote, ale v roku 2009 došlo k zvýšeniu o 0,18 neospravedlnenej hodiny.

Nižšie priemerné hodnoty ukazovateľa sa zaznamenali aj v Žilinskom (0,91) kraji, čo je pokles oproti roku 2008 o 0,1 hodiny, v Bratislavskom (1,79) došlo k miernemu poklesu o 0,06 a v Trnavskom kraji (2,22) ide o nárast (o 0,15). Pod celoslovenským priemerom, ale s vyšším počtom vymeškaných hodín sa ocitol kraj Nitriansky (4,63), kde došlo k nárastu o 0,34 hodiny.

Zníženie priemerného počtu vymeškaných hodín v kraji Žilinskom znamenalo aj to, že **najnižší celoslovenský priemer neospravedlnených vymeškaných hodín bol zistený v okrese Bytča (0,36)**. Druhá najnižšia hodnota bola **v okrese Dolný Kubín (0,44)**, kde došlo k miernemu poklesu a **tretia najnižšia hodnota (0,45) bola zaznamenaná v okrese Tvrdošín** (pokles až o 0,25 hodiny).

V roku 2009 boli evidované 3 okresy, ktoré dosiahli tretiu najnižšiu hodnotu sledovaného ukazovateľa: Považská Bystrica, Púchov a Tvrdošín.

Aj z vyššie uvedeného vyplýva, že rozdiely medzi okresmi a kraji sú veľké, poukazujú na výrazné regionálne rozdiely (špecifiká):

- **rozdiel medzi krajom s najvyššou** (Košický kraj 19,76) a **najnižšou hodnotou tohto ukazovateľa** (Trenčiansky kraj 0,88) **predstavuje 18,88 neospravedlnených hodín na žiaka** (11,9 v roku 2008),
- **medzi okresom s najvyššou** (Michalovce – 47,46) a **najnižšou hodnotou tohto ukazovateľa** (Bytča – 0,35) je ešte **výraznejší rozdiel a predstavuje až 47,11 neospravedlnených hodín na žiaka.**

Nielenže došlo k výraznému nárastu počtu neospravedlnených hodín na žiaka v okrese Michalovce (o 18,44 hodiny), veľmi výrazne sa zvýšil aj rozdiel medzi okresmi s najvyššou a najnižšou hodnotou (o 18,09) na žiaka, čo je už alarmujúce.

Celkovo bol nárast v roku 2009 oproti roku 2008 evidovaný **v 37 okresoch**, v okrese Trnava ostal počet neospravedlnených hodín na žiaka vyrovnaný (0,93) a v 41 okresoch došlo k poklesu sledovaného ukazovateľa.

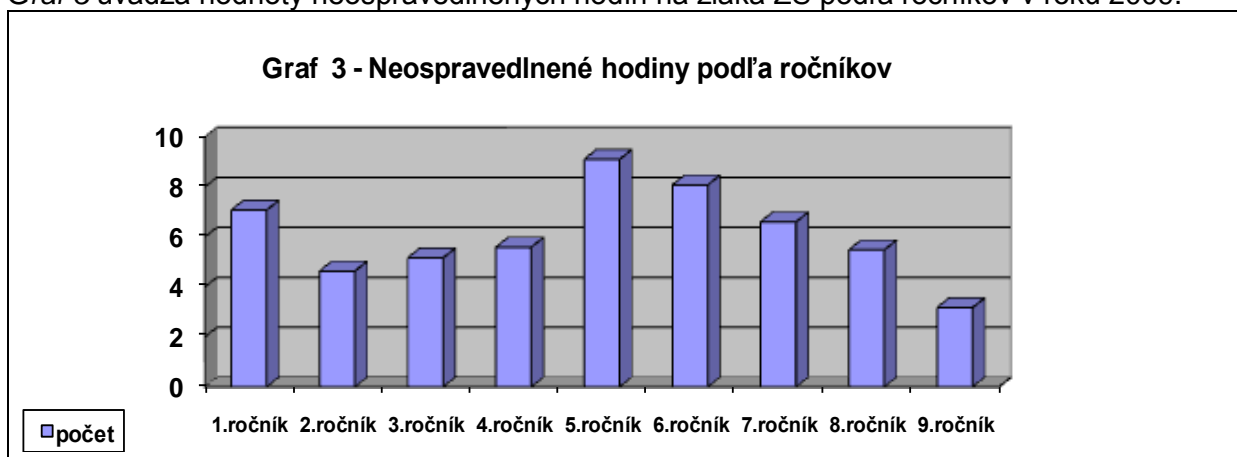
Pokles sa najvýraznejšie prejavil v Prešovskom kraji v okrese Sabinov (o – 4,33 neospravednenej hodiny), Vranov nad/Topľou (- 1,59) a Bardejov (- 1,23), v Košickom kraji v okrese Košice IV. (-1,24 hodiny), v Nitrianskom kraji v okrese Šaľa (-1,14) a v Bratislavskom kraji v okrese Malacky (o – 2,25 neospravednenej hodiny).

Z porovnania tiež vyplynulo, že:

- najvýraznejšie sa nárast počtu neospravednených hodín prejavil v 4. ročníku základnej školy (1,99),
- veľmi vysoké hodnoty boli zistené aj 1. ročníku (1,97) a v 3. ročníku ZŠ (1,96),
- a napokon aj hodnota (1,13), ktorá bola zistená v 2. ročníku nie je najnižšia (vo všetkých prípadoch ide o ročníky I. stupňa základnej školy).

Podstatne miernejšie tempo rastu počtu neospravednených hodín bolo zaznamenané na II. stupni základnej školy a najvyššia hodnota bola evidovaná v 6. ročníku (1,10), pričom v ostatných ročníkoch sa hodnota pohybovala od 0,70 (7. ročník), do 0,50 (5. ročník). Len v jedinom ročníku (deviatom) bol zistený pokles počtu neospravednených hodín (o – 0,13), ktorý už bol zistený aj v roku 2008, oproti roku 2007 (o – 0,2), pričom pokles v priebehu 2 rokov je o 0,33 hodiny (bližšie graf 3).

Graf 3 uvádza hodnoty neospravednených hodín na žiaka ZŠ podľa ročníkov v roku 2009.

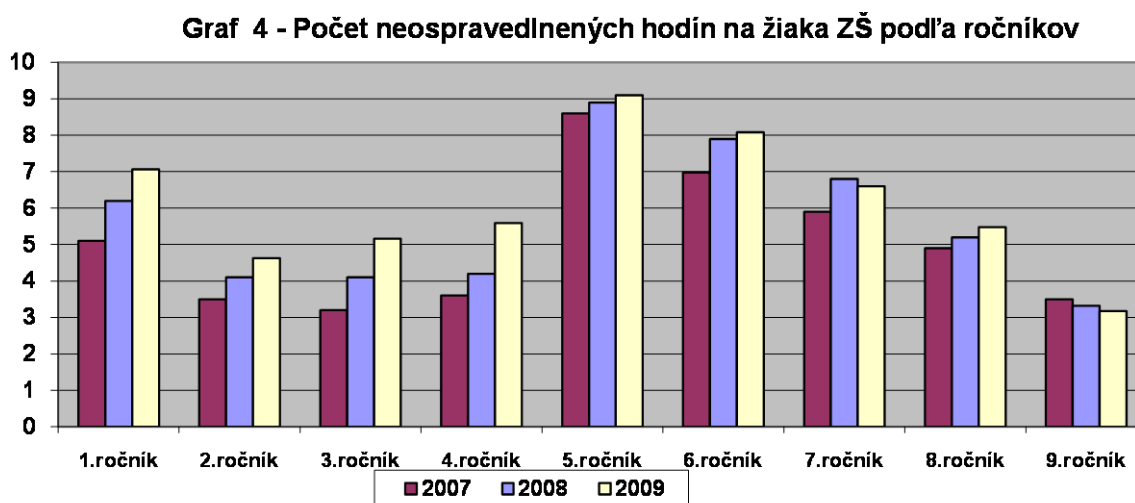
V nasledujúcej časti sú interpretované výsledky počtu neospravednených hodín na žiaka podľa ročníkov:

- ✚ v prvom až 4. ročníku bol najvyšší počet neospravednených hodín evidovaný v okrese Michalovce (78,97 – 47,39 – 63,12 – 61,45),
- ✚ na I. stupni ZŠ v roku 2009 boli zistené v niektorých ročníkoch a v okresoch aj nulové položky čo znamená, že v tomto prípade neboli evidované žiadne neospravednené hodiny. Išlo o 14 okresov, z ktorých 5 neevidovalo neospravednené hodiny v dvoch z ročníkov: Bratislava III., Pezinok, Ilava a Košice III. (všetky v 1. a 2. ročníku) a Dolný Kubín (v 1. a 4. ročníku). V 9 okresoch neboli evidované neospravednené vymeškané hodiny v jednom z ročníkov na I. stupni: Bratislava I., Považská Bystrica a Kysucké Nové Mesto (v 3. ročníku), v okrese Myjava a Púchov (v 4. ročníku), Topoľčany a Námestovo (v 1. ročníku) a v okrese Ružomberok a Tvrdošín v 2. ročníku,
- ✚ na II. stupni ZŠ bola v 5. ročníku (55,38), 7. a 8. ročníku (33,76 / 26,48) evidovaná najvyššia hodnota počtu neospravednených hodín na žiaka v okrese Revúca, v 6. ročníku v okrese Michalovce (52,21) a v 9. ročníku v okrese Rožňava (14,44),
- ✚ a na II. stupni základných škôl v žiadnom ročníku, ani v okrese nebol zistený nulový (žaden) počet neospravednených vymeškaných hodín.

Najvyššia hodnota ukazovateľa počtu neospravednených hodín vo vzťahu k okresu a ročníku sa zaznamenala v okrese **Michalovce**, a to v **1. ročníku (78,94 !)**.

Úroveň 30-tich a 60-tich neospravedlnených hodín sa zaznamenala aj v 2. (44,39), v 3. ročníku (63,12), v 4.ročníku (61,64), 5.ročníku (47,22) a 52,21 v 6. ročníku v okrese Michalovce, v okrese Košice - okolie v 4. ročníku (32,03), 5.ročníku (40,39) a v 6. ročníku (43,75), v okrese Revúca (5.ročník 55,38 a 6. ročník 36,36) a 7.ročník (33,75), Lučenec v 5. ročníku (34,84), Rimavská Sobota v 5. ročníku (31,84), Rožňava v 5. ročníku (33,0), 6. ročníku (33,24) a v 7. ročníku (30,14), Medzilaborce v 3. ročníku (34,84) a v okrese Košice II. v 3. ročníku (31,26) a v 4.ročníku (31,70).

Graf 4 uvádza porovnanie údajov za roky 2007 až 2009 a nárasty počtu neospravedlnených hodín na žiaka základnej školy podľa jednotlivých ročníkov. Z grafu vidieť aj výrazne skoky, ktoré boli zistené od roku 2007 (najmä na I. stupni), miernejší nárast na II. stupni a mierny pokles ukazovateľa v 9. ročníku od roku 2007.

Počet neospravedlnených hodín na žiaka najviac vzrástol v 1. ročníku (o 2,8 hodiny za 4 roky) a v 3. ročníku (o 2,1 hodiny). V 2. a 4. ročníku tento nárast predstavoval 1,9 hodiny. V ročníkoch II. stupňa bol nárast nižší (od 1,5 do 1,1), v 9. ročníku sa hodnota nezmenila (hodnota roku 2009 sa vyrovnala hodnote zistenej v roku 2006).

Tabuľka 1 obsahuje údaje o podiele opakujúcich ročníkov na počte tých, ktorí sa podieľajú na výraznom počte neospravedlnených hodín. Z prehľadu tiež vidieť, že podiel opakujúcich ročníkov od roku 2006 neustále narastá na celom I. stupni ZŠ (1. a 4. ročník), pokračuje aj na II. stupni (v 5. a 7. ročníku).

Tabuľka 1 - Podiel opakujúcich ročníkov v ZŠ

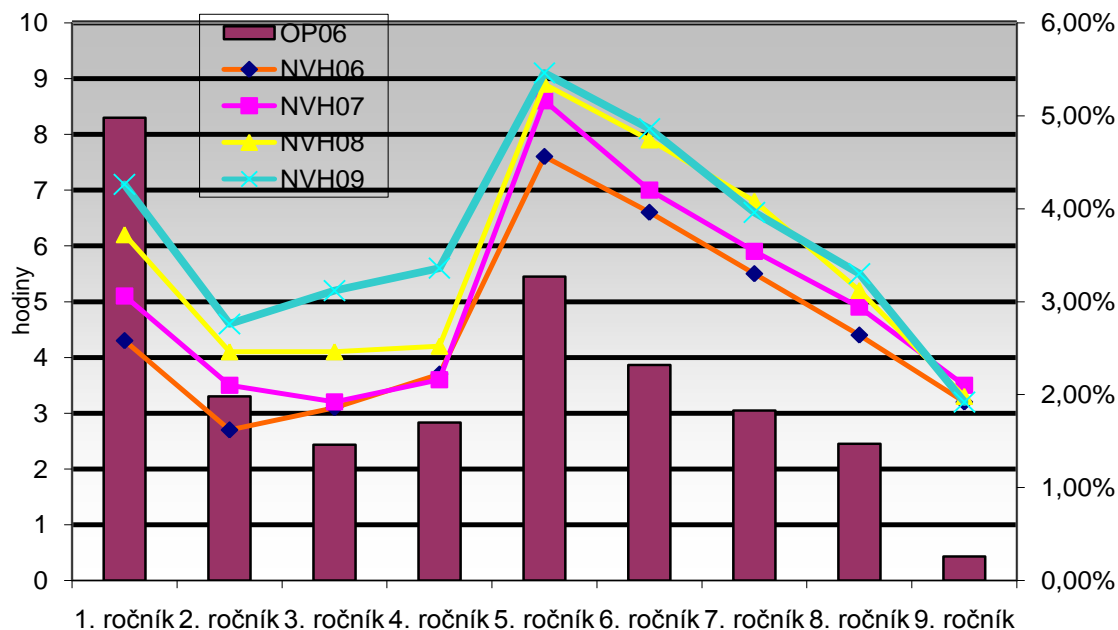
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
OP06	4,98%	1,98%	1,46%	1,70%	3,27%	2,32%	1,83%	1,47%	0,26%
OP07	5,26%	2,17%	1,66%	1,88%	3,41%	2,70%	2,21%	1,82%	0,25%
OP08	6,01%	2,33%	1,88%	2,00%	3,66%	3,07%	2,43%	1,70%	0,30%

Zdroj: ŠRS-ÚIPŠ

Počet neospravedlnených hodín je jedným z faktorov, ktorý vplýva na výšku miery opakovania ročníka.

Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa ročníkov ZŠ a podiel opakujúcich ZŠ uvádza graf 5.

Graf 5 - Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín podľa ročníkov ZŠ a podiel opakujúcich ZŠ

Tabuľka 2 obsahuje porovnanie počtu vymeškaných neospravedlnených hodín na žiaka podľa ročníkov a podľa krajov. Najvyššie hodnoty neospravedlnených hodín vo všetkých ročníkoch má Košický kraj (od 1. do 9. ročníka). Ak však porovnáme hodnoty na úrovni každého kraja (najvyššie) v tom prípade sú jasné rozdiely, a:

- ✚ pokiaľ 8. ročník mal prevahu v počte vymeškaných neospravedlnených hodín na úrovni Bratislavského, Trenčianskeho a Žilinského kraja (4,21 – 1,83 – 1,79),
- ✚ 6. ročník dominoval v počte hodín v Trnavskom a Prešovskom kraji (4,28 – 9,54),
- ✚ a 5. ročník v Nitrianskom a Banskobystrickom kraji (6,60 – 16,90).

Tabuľka 2 – Porovnanie ukazovateľov podľa krajov a ročníkov

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Bratislavský	0,27	0,47	0,14	0,53	2,47	2,19	3,67	4,21	3,01
Trnavský	1,22	0,83	0,88	0,70	2,78	4,28	3,47	3,01	2,60
Trenčiansky	0,36	0,16	0,20	0,13	0,95	1,44	1,28	1,83	1,26
Nitriansky	4,77	3,23	3,83	4,03	6,60	4,96	5,24	6,36	2,82
Žilinský	0,38	0,24	0,19	0,25	0,78	1,49	1,45	1,79	1,45
Banskobystr.	5,93	4,24	4,08	5,50	16,90	11,15	9,50	7,38	4,22
Prešovský	5,34	3,32	4,20	4,23	8,85	9,54	6,99	5,20	2,99
Košický	26,03	18,21	21,46	22,43	25,23	23,13	18,19	13,34	7,07
Celkom	7,07	4,63	5,16	5,59	9,10	8,08	6,60	5,48	3,17

Neospravedlnené vyučovacie hodiny na žiaka v špeciálnych základných školách

V špeciálnych základných školách (ďalej len ŠZŠ) z hľadiska ukazovateľa počtu neospravedlnených hodín sa v celoslovenskom meradle v roku **2008 evidovalo v priemere 42,17 neospravedlnených hodín**. V roku 2009 (v školskom roku 2008/2009) bolo v priemere na jedného žiaka evidovaných **38,66 neospravedlnených hodín** a oproti roku 2008 došlo k výraznejšiemu **zníženiu o 3,51 hodiny**, čo predstavuje 8,32% (v porovnaní s rokom 2007 je zníženie výraznejšie o 4,54 hodiny, t.j. o 10,51%).

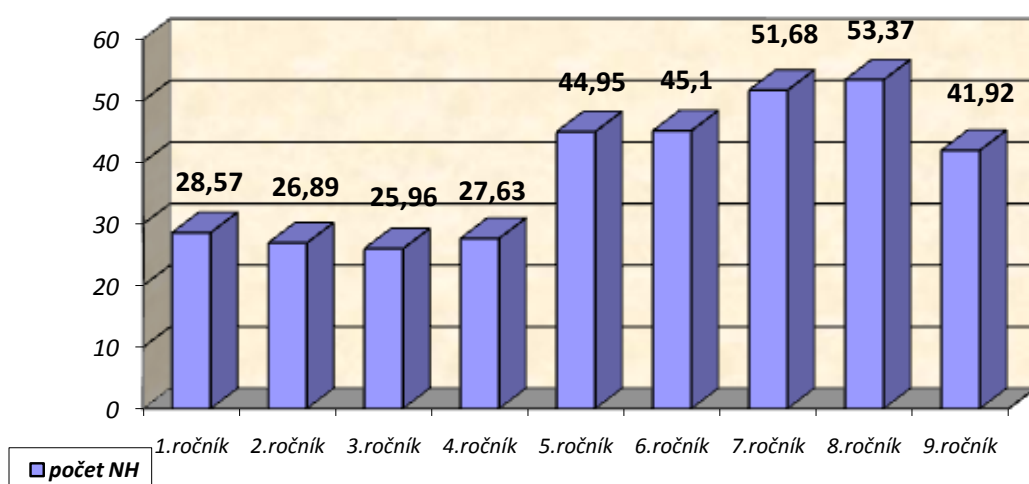
Zistené boli aj regionálne rozdiely, ktoré znamenali **najnižšiu hodnotu neospravedlnenej hodiny (0,39) v okrese Košice III., nulovú hodnotu** v počte neospravedlnených hodín **v okrese Tvrdošín** a najvyššiu hodnotu **v okrese Trebišov (139,49)**.

V roku 2009 došlo k zníženiu počtu neospravedlnených hodín na žiaka v špeciálnych školách v 42 okresoch a k zvýšeniu v 36 okresoch. Len v jednom okrese ostala situácia vyrovnaná a nulová, konkrétne v okrese Tvrdošín. **Nárast** sa pohyboval od 0,1 až do 44,0 hodín a ten **najvýraznejší** bol zistený v okrese **Turčianske Teplice (o + 44,02), t.j. z hodnoty 37,71 v roku 2008 na 81,73 v roku 2009**. Vysoké nárasty boli ešte evidované v okresoch: Pezinok (o + 12,6), Martin (o + 11,41), Lučenec (+ 18,09), Revúca (+ 18,71), Michalovce (+ 23,42), Rožňava (+ 13,29) a Sobrance (o + 11,64), ďalej v okrese Galanta (+ 16,58), resp. Košice I. (+ 5,97).

Pokles sa pohyboval od 0,1 až do viac ako 50 neospravedlnených hodín. **Najvyšší pokles** bol zaznamenaný **v okrese Bánovce nad Bebravou (o 52,09)**, t.j. z hodnoty 70,81 (rok 2008) na 18,72 v roku 2009. Pokles sa prejavil aj v okresoch: Senec (o 19,70 neospravedlnenej hodiny), Partizánske (o – 20,51), Banská Bystrica (o – 14,42), Detva (- 18,93), Košice II. (o – 31,63), Sabinov (o - 30,7 hodín) a v okrese Trebišov (o - 17,54).

Podľa ročníkov počet neospravedlnených hodín na žiaka špeciálnej základnej školy uvádza nasledujúci graf.

Graf 6 - Počet neospravedlnených hodín na žiaka ŠZŠ podľa ročníkov

Ako vidieť z grafu rozdiel medzi najnižšou hodnotou (v 3. ročníku) a najvyššou (8. ročník) je dvojnásobný, konkrétne 27,41 neospravedlnenej hodiny. Na druhom stupni je oveľa vyššia dynamika rastu počtu neospravedlnených hodín, ako na I. stupni.

V jednotlivých ročníkoch najvyššie počty neospravedlnených hodín boli zistené:

- v 1. ročníku Košice I. (189,70), Galanta (179,96), Trebišov (163,18) a Zlaté Moravce (139,00), pričom v 25 okresoch nebola evidovaná ani jedna neospravedlnená hodina,
- v 2. ročníku to bolo v okrese Trebišov (156,68) a nulové hodnoty boli zistené v 23 okresoch,
- najvyššia hodnota počtu neospravedlnených hodín na žiaka v 3. ročníku bola zaznamenaná v okrese Košice I. (119,63) a nulové položky v 18 okresoch,
- v okrese Trebišov bola dosiahnutá aj najvyššia hodnota počtu neospravedlnených hodín na žiaka vo štvrtom ročníku (141,97), ako aj v okrese Košice II. (106,86), ale žiadne neospravedlnené hodiny v tomto ročníku vykazovalo 16 okresov,
- na I. stupni boli v 46 okresoch zistené vymeškané neospravedlnené hodiny vo všetkých ročníkoch (1. až 4. ročník),

- v 10 okresoch neboli evidované žiadne vymeškané hodiny v 1. až 4. ročníku (Senec, Myjava, Považská Bystrica, Trenčín, Bytča, Dolný Kubín, Námestovo, Turčianske Teplice, Tvrdošín, a Košice III.),
- v 4 okresoch neboli evidované vymeškané neospravedlnené hodiny v troch z ročníkoch na I. stupni: Poltár (1. až 3. ročník), Pezinok (1. až 3. ročník), Banská Štiavnica (1. 2. a 4. ročník) a Bytča (1., 2. a 4. ročník), v 10 okresoch neboli zaznamenané vymeškané neospravedlnené hodiny v dvoch ročníkoch a v 10 okresoch v jednom ročníku.

Na druhom stupni už bola situácia horšia, konkrétne:

- ✓ najvyšší počet neospravedlnených hodín v 5. ročníku bol evidovaný v okrese Galanta (178,97), Košice I. (163,42), Turčianske Teplice (161,00) a Banská Štiavnica (160,50), ale v 8 okresoch neboli zistené žiadne neospravedlnené hodiny,
- ✓ v šiestom ročníku najvyšší počet neospravedlnených hodín bol okrese Turčianske Teplice (194,50) a v 4 okresoch neboli vykázané neospravedlnené hodiny,
- ✓ v 7. ročníku bol zaznamenaný najvyšší počet neospravedlnených hodín v okrese Senica (214,06), neospravedlnené hodiny neboli zaznamenané v 8 okresoch,
- ✓ v 8. ročníku najvyšší počet vymeškaných neospravedlnených hodín bol v okrese Košice – okolie (179,08), Trebišov (164,79), Stropkov (163,67) a Galanta (161,20), žiadne neospravedlnené hodiny v tomto ročníku neevidovali v 5 okresoch,
- ✓ v 9. ročníku to bol Košice I. (119,21) a Komárno (119,19), ale v 8 okresoch neboli zistené žiadne vymeškané neospravedlnené hodiny.

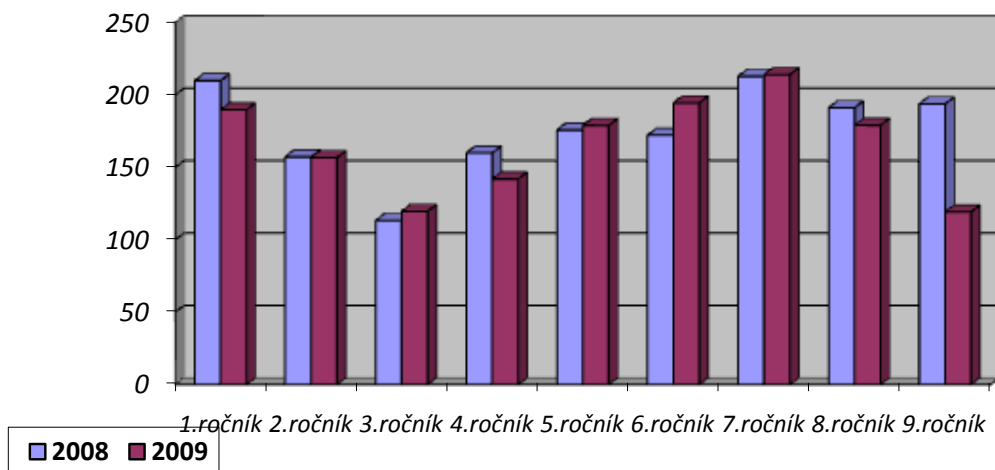
Z uvedeného rozboru vidieť, že len v jednom okrese **neboli vymeškané neospravedlnené hodiny ani v jednom ročníku (Tvrdošín)** a v 45 okresoch boli naopak zistené neospravedlnené hodiny vo všetkých ročníkoch.

V 9 okresoch neboli neospravedlnené hodiny v jednom z ročníkov, v 6 okresoch v dvoch z ročníkov, v 5 okresoch v troch z ročníkov. V 3 okresoch neboli evidované neospravedlnené hodiny v štyroch z ročníkov (Bratislava III., Kysucké Nové Mesto a Turčianske Teplice).

V 7 okresoch: Senec, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín, Bytča, Námestovo a Poltár neboli evidované vymeškané neospravedlnené hodiny v piatich z ročníkov, v šiestich ročníkoch neboli zaznamenané neospravedlnené hodiny v okrese Považská Bystrica a Košice III. V okrese Dolný Kubín neboli evidované neospravedlnené hodiny **v ôsmych ročníkoch** (len v 6. ročníku došlo k vykázaniu 32,25 neospravedlnených hodín na žiaka).

Porovnanie vymeškaných neospravedlnených hodín podľa ročníkov v roku 2008 a 2009 uvádza nasledujúci graf.

Graf 7 - Porovnanie NH podľa ročníkov za roky 2008 a 2009

Na I. stupni špeciálnych základných škôl vo všetkých ročníkoch došlo k poklesu počtu vymeškaných neospravedlnených hodín a najvýraznejšie sa to prejavilo v 1. ročníku (o – 20,13), resp. v 4. ročníku o – 17,99 (v 3. ročníku o – 13,68). **Na druhom** stupni v ročníkoch 5. až 7. došlo k nárastu, ktorý sa najvýraznejšie prejavil v 6. ročníku (o + 22,36 neospravedlnených hodín), v 5. ročníku o + 3,21 a v 7. ročníku o + 1,28. Len v posledných ročníkoch bol zaznamenaný pokles počtu neospravedlnených hodín, v 8. ročníku (o – 12,1 hodiny) a v 9. ročníku až o – 74,56 (zo 193,77 na 119,21 v roku 2009).

Podľa krajov v roku 2009 je najnepriaznivejšia situácia v počte neospravedlnených hodín na žiaka ŠZŠ v Košickom kraji (72,14 hodín), za ktorým nasleduje kraj Trnavský (44,88). V ostatných krajoch nebol prekročený celoslovenský priemer (38,66) a najnižšia hodnota ukazovateľa bola zistená v Trenčianskom kraji (10,53).

Neospravedlnené vyučovacie hodiny na stredných školách

Gymnázia

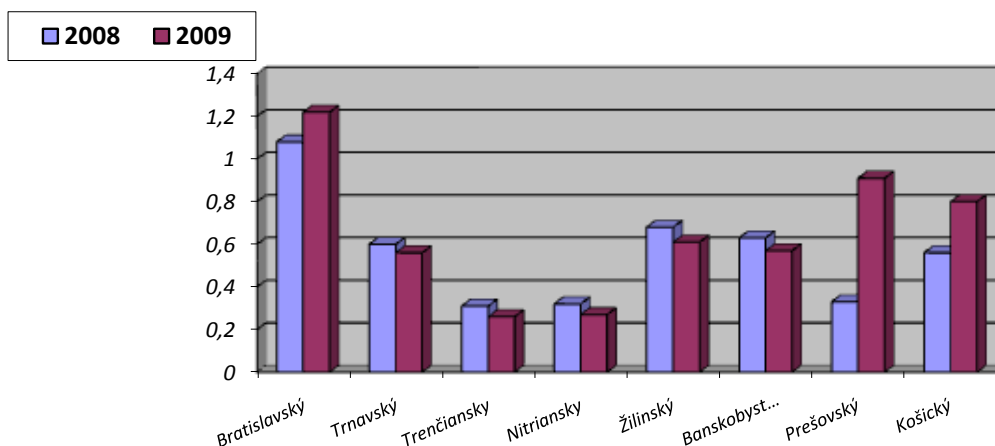
V školskom roku 2008/2009 (v roku 2009) pripadalo priemerne na jedného žiaka gymnázia **0,72** neospravedlnenej hodiny. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo tak, ako po minulé roky k **zvýšeniu** 0,13 p.b. Oproti roku 2007 ide o zvýšenie, ktoré predstavuje nárast o 20,83% a o 0,15 p.b.

Podobne ako v prípade základných škôl aj u gymnázií vývoj ukazovateľa prebiehal v dvoch odlišných etapách. Do roku 2003 bol vývoj stacionárny, hodnoty oscilovali okolo úrovne 0,4 hodiny. Od roku 2004 ukazovateľ rástol miernym tempom 0,1 hodiny za dva roky a zvýšil sa z hodnoty 0,43 na súčasných 0,72.

Na základe porovnania jednotlivých krajov SR v roku 2009, ako aj v celom sledovanom období možno konštatovať, že **najvyšší** počet neospravedlnených hodín na žiaka sa evidoval v **Bratislavskom kraji** (1,22), najnižšia hodnota tohto ukazovateľa sa zaznamenala v Trenčianskom (0,26), resp. v Nitrianskom (0,27) kraji. V porovnaní s rokom 2008 došlo vo väčšine krajov k poklesu: Trnavský (-0,04), Trenčiansky (-0,05), Nitriansky (-0,05), Žilinský (-0,07) a Banskobystrický (-0,06). Nárast bol evidovaný v Bratislavskom kraji (o + 0,14 p.b.), Košickom (+0,24) a najväčší **nárast** počtu neospravedlnených hodín na žiaka bol zistený v Prešovskom kraji (o + 0,58 p.b.).

Porovnanie údajov za roky 2009 a 2008 zobrazuje graf 8.

Graf 8 - Priemerný počet neospravedlnených hodín na žiaka gymnázia

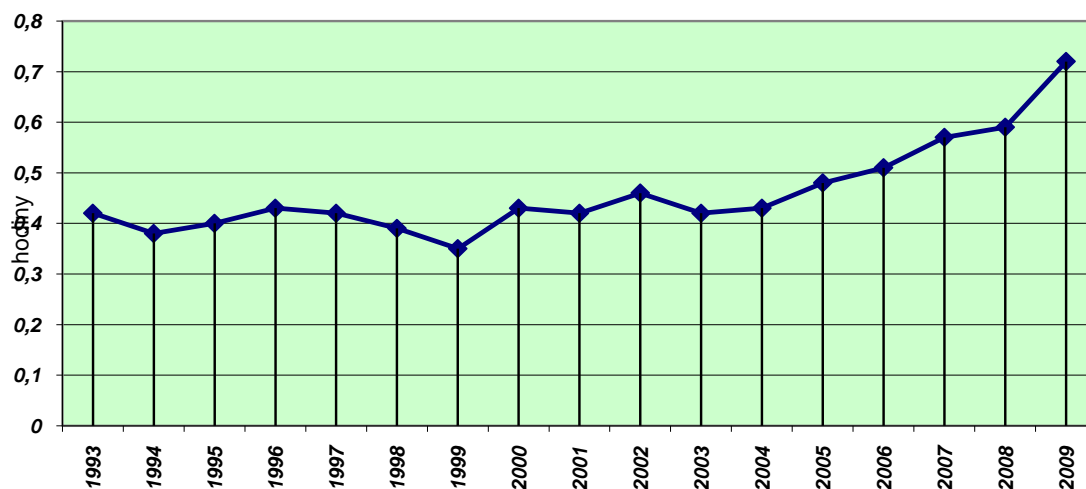

Ak porovnáme vývoj počtu neospravedlnených hodín na žiaka v jednotlivých krajoch SR v celom sledovanom období rokov 1993 až 2009 možno konštatovať, že **Bratislavský kraj** vykazoval v danom časovom období **najvyššie** hodnoty tohto ukazovateľa okrem roku 1996, kedy to bol Trnavský kraj (0,68).

Naopak *najnižšia hodnota ukazovateľa* v rokoch 1993 až 1999 (okrem roku 1996) a v rokoch 2004 a 2005, rovnako v roku 2008 a 2009 sa zaznamenala v **Trenčianskom** kraji, ale v rokoch 2000 až 2003 a 2006 a 2007 to bol Prešovský kraj. V roku 2009 sa zaznamenal vo väčšine krajov pokles: Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Banskobystrickom a Žilinskom (od 0,04 p.b. do 0,07 p.b.). V troch krajoch došlo k miernemu nárastu, najvyššie to bolo v Prešovskom kraji o 0,58 p.b. (z 0,33 v roku 2008 na 0,91 v roku 2009), ale aj v Košickom (o + 0,24) a v Bratislavskom (o + 0,14 p.b.) kraji.

Prehľad vývoja priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka gymnázia v rokoch 1993 až 2009 uvádza graf 9.

Graf 9 - Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka v gymnáziách

Stredné odborné školy

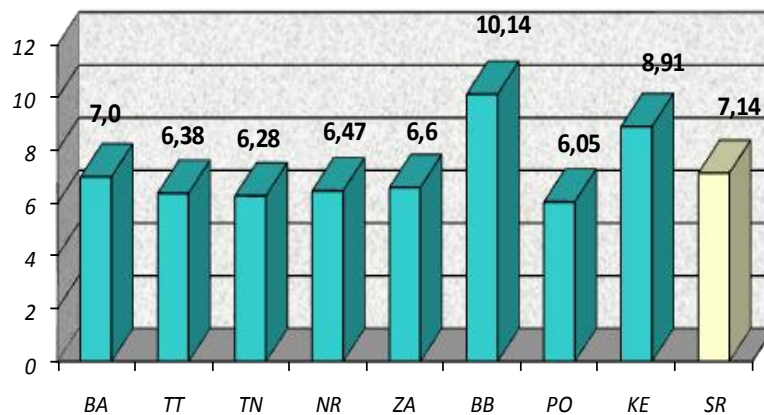
Nasledujúca časť za stredné školy je spracovaná len za rok 2009, pretože údaje z predchádzajúceho obdobia (1993 až 2008) nie je možné porovnávať vzhľadom na platnosť nového zákona o výchove a vzdelávaní a vyhlášky o stredných školách. Dôvodom je zlúčenie všetkých stredných škôl, teda odborných, odborných učilíšť aj združených do jednej skupiny, ktoré v predchádzajúcom období boli sledované samostatne.

Na jedného žiaka **stredných odborných škôl** v SR v roku 2009 pripadalo priemerne **7,17** neospravedlnenej hodiny, čo je v porovnaní so stavom na gymnáziách takmer desaťnásobne vyšší počet (0,72) a v porovnaní s konzervatóriami ide o trojnásobne vyšší priemerný počet neospravedlnených hodín (2,24).

V predchádzajúcom období, keď boli **stredné odborné školy sledované samostatne**, priemer neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka predstavoval **2,15** (na žiaka **stredných odborných učilíšť a učilíšť** bol **14,12** hodiny a na **združených stredných školách 9,11**).

Podľa krajov je situácia dostatočne rozdielna, a pokiaľ **najvyšší počet** neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka strednej odbornej školy bol evidovaný v **Banskobystrickom kraji (10,14)**, najnižší v Prešovskom (6,05). Nad priemernou celoslovenskou hodnotou bol údaj zistený v Košickom kraji a predstavoval 8,91 neospravedlnených hodín na žiaka. V Bratislavskom kraji to bolo 7,00 hodín a v Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom a Žilinskom kraji sa hodnota ukazovateľa pohybovala od 6,28 do 6,60 (bližšie nasledujúci graf).

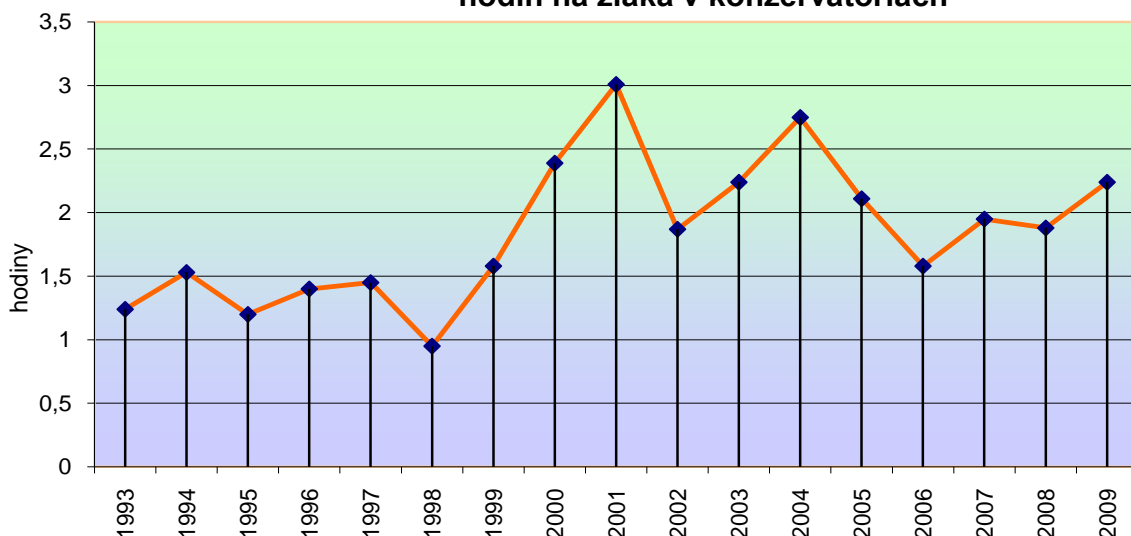
Graf 10 - Priemer neospravedlnených hodín na žiaka SOŠ

Konzervatóriá

V roku 2009 na jedného žiaka konzervatória pripadalo priemerne **2,24** neospravedlnenej hodiny. Oproti roku 2008, keď bol zaznamenaný **pokles** tohto ukazovateľa oproti roku 2007 (o **0,07** bodu, resp. 4%), došlo v roku 2009 k nárastu priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka konzervatória **o 0,36 hodiny, čo predstavuje nárast o 16,07%**. Od roku 1993 do roku 1999 boli evidované menšie výkyvy (1,24 – 1,58), ale od roku 2000 bol zaznamenaný prudký skok. Najvyššia hodnota tohto ukazovateľa bola zistená v roku 2001, kedy dosahovala úroveň 3,01 neospravedlnenej hodiny na žiaka, v roku 2002 došlo k zníženiu na 1,87 (-1,14), avšak o rok neskôr k opätovnému zvýšeniu (na 2,24) a zistený ďalší skok v roku 2004, ktorý sa prejavil nárastom na 2,75 neospravedlnenej hodiny. Do roku 2006 bol zaznamenávaný postupný pokles na úroveň 1,58 neospravedlnenej hodiny na žiaka, pričom to bolo už druhý rok vôbec jediné zníženie ukazovateľa v rámci stredných škôl v medziročnom porovnaní. V roku 2007 bol zistený mierny nárast a v 2008 pokles, ale rok 2009 znovu znamená nárast, ktorý je už výraznejší a predpokladáme, že to nebude v poradí tretí prudší skok, ktorý sa môže v sledovanom období prejsť. **Do roku 1999 sa pohyboval ukazovateľ na nižšej úrovni (priemer 1,34). Po roku 2000 sa táto hodnota zvýšila na 2,2 hodiny.** Vývoj priemerného počtu neospravedlnených vymeškaných hodín na žiaka konzervatória od roku 1993 do roku 2009 uvádza *graf 11*.

Graf 11 - Vývoj priemerného počtu neospravedlnených hodín na žiaka v konzervatóriách

Z pohľadu jednotlivých krajov v roku 2009 pripadá na jedného žiaka **najvyšší** priemerný počet neospravedlnených hodín v **Nitrianskom kraji** (4,10), naopak **najnižšia** hodnota tohto ukazovateľa bola zaznamenaná v Košickom kraji (1,34). Nulová hodnota je už druhý rok v kraji Trnavskom. V porovnaní s rokom 2008 sa v polovici krajoch zaznamenal mierny pokles, výraznejší v Bratislavskom kraji (o 0,34 hodiny) (miernejší v Žilinskom a Banskobystrickom kraji), naopak k nárastu došlo v Košickom kraji (+0,50) a najvýraznejší nárast bol v Nitrianskom (+ 2,95), teda v kraji ktorý dlhodobo vykazoval najvyššie hodnoty a po poklese v roku 2008 (o 2,86), došlo k opätovnému nárastu v roku 2009 (o 2,95 neospravedlnených hodín).

Ukazuje sa veľmi dôležité a potrebné neustále monitorovať daný vývoj v okresoch s vysokým počtom neospravedlnených hodín na žiaka a realizovať v spolupráci s preventívnymi a poradenskými zariadeniami príslušné opatrenia na zníženie a riešenie daného stavu. Vzhľadom na pretrvávajúci nepriaznivý vývoj je potrebná aj spolupráca všetkých ostatných zainteresovaných zložiek na úrovni okresu, resp. kraja, vrátane podielu sociálnych odborov, školy, rodičov, apod.